

דברתם אל הסלע לעיניהם

קדושת לוי - פרשת חקת

ליקוטי חקת יהודה

ודברתם אל הסלע לעיניהם גוי יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל. הנה רש"י והרמב"ן חולקים בחטא של משה אחד מפרש על שאמר לישראל שמעו נא כו', ואחד מפרש על שהכה את הסלע. והנראה שטעם אחד הוא, כי זה גרם זה. והנה יש שני בחינות במוכיח שמוכיח את ישראל שיעשו רצון הבורא ברוך הוא. אחד, שמוכיח בדברים טובים, דהיינו שאומר לכל איש ישראל גודל מעלתו ומקום מקור מחצב נשמתו אשר באמת נשמת ישראל חצובה למעלה מכסא כבוד וגודל הנחת רוח אשר להבורא יתברך כביכול ממצות כל איש ישראל וגודל השמחה אשר בכל העולמות בעשות איש ישראל מצות הבורא בזה ובוזה התוכחה מטה את לב בני ישראל לעשות רצון הבורא ברוך הוא לקבל כל איש מישראל עול מלכות שמים עליו. ויש שמוכיח את ישראל בדברים קשים ובדברי ביושים עד שהם מוכרחים לעשות רצון הבורא. והחילוק שביניהם, זה שמוכיח את ישראל בטוב מעלה את נשמת ישראל למעלה למעלה ומספר תמיד בצדקת ובגדולת ישראל כמה גדול כוחם למעלה וראוי הוא להיות מנהיג על ישראל. וזה שמוכיח את ישראל בדברים קשים אינו בבחינה הזאת. והנה זה שמוכיח את ישראל וצדקתם או כל תמיד בגדולת ישראל בעולם צריכין לעשות מעצמם הרצון של ישראל לדבר שנברא, דהיינו בשביל ישראל. אבל אם אינו מספר ומעלה צדקת ישראל או צריך להכריח כל הנברא בהכרח גדול לעשות מה שנברא, דהיינו לעשות רצון ישראל. והנה משה אמר בכאן שמעו נא המורים, הוכיח את ישראל בדברים קשים ולכך הוצרך להכות את הסלע לעשות מה שנברא, כי אילו היה מעלה את ישראל כנ"ל, וכמו שהיה כוונת הקדוש ברוך הוא ודברת אל הסלע, כי אז היה מדבר אל הסלע אתה שנבראת בשביל ישראל והם במעלה גדולה צריך אתה לעשות מה שנבראת, דהיינו להוציא מים לישראל. אבל עתה שהוכיח את ישראל בדברים קשים שמעו נא כו', הוצרך להכות את הסלע לעשות רצון ישראל, ונמצא זה גרם את זה וטעם אחד הוא. וזהו הרמז יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל, כי זה שמוכיח את ישראל בטוב יכול גם הוא להשיג את העם זה השכל. וזה הרמז להקדישני לעיני בני ישראל, כמאמר חכמינו ז"ל עיני עדה, חכמי עדה שגם הם ישיגו זה השכל:

וירב העם עם משה וגוי הדברתם אל הסלע לעיניהם וגוי ויד את הסלע וגוי לא האמנתם וגוי (כ' ג'—ב). אא"י הרה"ק הח"י הרי"מ זצ"ל כותב: בענין מי מריבה נאמר פירושם רבים ברמב"ם וא"ע ורמב"ן ז"ל, ואין מיישב היטב על הלב, ואכתוב את אשר חנן ה' לשפל כמוני, והגם כי הוא חוצפה לעיין במה שנחשב חטא למשה ואהרן, ובדאי שאי אפשר לאנשים כמוני להרגיש כלל עוה חטא, עכ"ו מאחר שעשה הש"ת—מה תורה—זנתנה לנו, גיתן רשות להתבונן לכל אחד מישראל,

ובכל דור מתגלים פירושי תורה כפי הדרדור וכפי הצורך להתבוננתם, וכמ"ש אר"י ז"ל על לימוד קבלה שהראשונים היו נשמות גדולות וקדושים, הי די להם במעט ריון, וזה עצמו מ"ש בגמ' (ע"י במד"ר י"ט ד') וכל יקר כו' (אידב כ"ח י'), דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע וחבריו, שר"ע הי בזמן החורבן הי מהצורך להאיר אור תורה ביתר שאת, כל שכן חזרות אחרונים שאבדו הכל בעה"ר, ואין לנו שיעור רק התורה הזאת כמ"ש (תהלים קי"ט צ"ב) לולי תורתך כו', מהצורך לקיים שלג שאירזו פירושי התורה, שכמו שעין רואה והלב חומד בעיני עוה"ו דשורייקא דעינא בליבא תליא (ע"י ע"ו כ"ח ע"ב), כן אנו מבקשים בכל יום האר עינינו בתורתך ועיני דבק לבנו במצותך, שיהי נמשך הלב אחר העינים, אח"כ יחד לבבנו כו' בלי פסולת, וכן פירש"י ז"ל על (במדבר ט"ו ל"ט) ולא כו' אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ולזאת מאירים לפעמים בזוהר אלו דברי תורה בעמקות יותר כדי שאולי עינינו נזכה להמות לבבנו להשי"ת.

הנה הפי הפשוט שפי רש"י ז"ל ורז"ל שאמר השי"ת לדבר אל הסלע והם הזכר אותה, והרמב"ן ז"ל דחה כי מאחר שצוה קח את המטה במשמע שיכה בו, ואין הנגס גדול בהדיבור יותר מהכאה עי"ש, וז"ל ג"כ תמוה, וכי לא הי משה רע"ה מבין פי דיבור של הקב"ה כראוי, ואם הי מסופק (ע"י במד"ר י"ט ה') הי שואלו עוד, דכתיב לא האמנתם כו' וכתיב (תהלים ק"ו ל"ב) ויקצונו על מי מריבה וידע למשה כו', שמשמע שלא חטא כלל רק אנחב"י, גם קושיית משה רע"ה בעצמו (במד"ר

שם) אם משה כו' אהרן מה חטא, קראו איש חסידי תריבזו על מי מריבה (דברים ל"ג ח', ועי"ש בספרי) במדרש נסתקפת כו' בעלילה כו' והלא צדיק וישר הוא, והרמב"ן ז"ל כתב (ע"י שם) שמביא בשם הרמב"ם ז"ל, ועי' בשמענה פרקים להרמב"ם סוף פרק ד') שהחטא שמעו כו', שכעס עליהם, ומתנעויותיו ומדבריו כולם הי למדין, והי מקיים להגיע מהם אל הצלחת עוה"ו ועוה"ב כו' ולא הי מדבר עם סכלים ר"ה הנהי

שבנשיהם היתה כחוקאל כמ"ש חז"ל, וכל מה שיאמר או יעשה יבחנוהו, וכשראו שכעס אמרו שהוא ע"ה אין בו פחיתות מדה, ולולי שהי יודע שהשם כעס עלינו בבקשת המים ושהכעסנו אותו ית' לא הי כועס, ואנחנו לא מצאנו לשי"ת שכעס כו' אבל אמר קח כו', עיין הרמב"ן ז"ל, העחקתי לשוב כי דבריו מתוקים ונחמדים, אולם דחה דבריו, ובאמת הלא כתוב ויקצונו כו' אשר רבו בני"י את ה', ובאר החיים הקדוש הביאו ג"כ, ואינו נוח כלל לומר שמשא רע"ה לא הבין דיבור השי"ת, לזאת אכתוב אשר חנן ה' ית' לשפל כמוני למען לא תשכח ממני, ואולי אוכה ע"י חידושי תורה שיש בו טל של תחיית המתים לשוב בתשובה שלימה בתוך עמו ישראל בפרט אנשים ת"ח וביטונים הדבקים ונאספים אצלי לעבודת השי"ת שיחי אותם השי"ת בחיי עולם הגטרע בתוכנו, שהשי"ת אמר ודברתם כו' לעיניהם, מה זה שייך על דיבור לעיניהם, בהכאה שייך זה הלשון, אמנם כתוב (שמח כ' ט"ו) רואים את הקולות, שראו את הנשמע (רש"י ז"ל ממכילתא), שעל ידי שהקדימו נעשה לנשמע זכו לבוא למעלה מהתחלוקת החושים לראות כו' שהוא גבוה כו'. [לא נמצא יותר בכתי"ק]. (ספר הזכות ליקוטים פ' חקת).

ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימי וגוי (שם): איתא בשפת אמת (כאן שנת חר"ט) עפ"י המד' בפי וירא (בר"ר ג"ב י"ט) ויפקח כו' ותרא באר מים, מכאן שהכל בזוקת סומין עד שהקב"ה מאיר עיניהם, ופי' מו"ז (הח"י הרי"מ) ז"ל כי לעולם כל הנצרך לכל ברי מוכן בכל מקום ובכל עת רק שנסתר מעין הגשמי, וכשהקב"ה מאיר עיניו רואה שהכל לפניו, וכמו כן הכא הי רצונו ית' שיפקחו עיני בני ישראל ויראו כי המים מוכן בסלע וכר עי"ש, והוסיף כ"ק אא"ו מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר, דאיתא בילקוט (ע"י בילקוט שמעוני כאן רמז תשס"ג) שנה עליו פרק אחד או הלכה אחת, ואיתא במכילתא בשלח (ט"ו כ"ב) ולא מצאו מים, לא מצאו דברי תורה שנמשלו למים וכו', ואי שם ר' אליעזר אומר והלא המים תחת רגלי ישראל היו וכי שנאמר (תהלים קל"ו ו') לרוקע הארץ על המים וכי עי"ש, רק העינים הגשמיות אינם יכולים לראות, והלא המים תחת רגלי ישראל היו, היינו להעביר את הרגילות, ולרוקע הארץ להעביר הארציות, בתורה ג"כ אותו דבר דכ' (תהלים קי"ט י"ח) גל עיני ואביטה נפלאות מתרחף ואי בזה"ק (ח"ג קנ"ב ע"א) מה דתחת לבושא דאורייתא, תורה היא בהסתר, בתיבה אחת נמצא הכל, כל התורה, ע"י השתוקקות יכולים לראות, וזה ודברתם אל הסלע לעיניהם, שיעתח